

SAMEN WONEN

Leven met dieren is ingrijpend. Als dierenhouder is het dan ook altijd weer de vraag wie de hoofdbewoner is. Ja, ik weet dat ik de hypotheek en alle vaste lasten betaal, maar als ik zie hoe mijn honden het huis als het hunne beschouwen en hoe mijn reptielen hun stempel op de woning drukken (vooral in de reptielenkamer), bekruipt me enige twijfel. En dan valt het bij mij eigenlijk nog mee.

Eerder heb ik al eens een filmpje gedeeld van een kennis die zijn hele huis heeft aangepast aan zijn hobby.

Scan de QR-code hiernaast en verbaas je!



TEKST: GERRIT HOFSTRA | FOTO'S: SHUTTERSTOCK

Als houders van dieren zijn we bereid ver te gaan voor het welzijn van onze medebewoners – soms te ver. Soms op een goede en helaas soms ook op een verkeerde manier. Denk bij dat laatste alleen al aan alle te dikke huisdieren. Dit vakblad gaat echter over 'wonen' en daarom wil ik het hebben over wat dieren qua omgeving en inrichting echt nodig hebben. Wat kunnen we doen om het leven van het dier bij de mens nog leuker te maken voor het dier, maar uiteindelijk ook voor de houder? Want het is per slot van rekening veel fijner om naar een dier te kijken dat zich goed voelt en zich natuurlijk gedraagt, ook al kan dat betekenen dat je het dier soms minder vaak zult zien. Ik ga het daarbij vooral hebben over de dieren die we in een speciaal daarvoor ingericht verblijf houden, dus minder over katten en honden die los in huis lopen.

OPEN DEUREN

Toch kort een paar open deuren voor katten en honden. Als eerste die open deur: een open deur – eventueel met katten- of hondenluikje – vergroot het leefgebied en geeft meer mogelijkheden tot exploratie, een hoge gedragsbehoefte bij veel

jagende dieren. Onze huiskat stamt bijvoorbeeld af van de Afrikaanse wilde kat (*Felis lybica*), die nog voorkomt in grote delen van Afrika en Azië. Ondanks de wetenschappelijke naam die 'Libische kat' betekent, komt de soort in Libië alleen nog voor in een smalle kuststreek; de rest is te droog. Maar het leefgebied is nog ruim voldoende groot. Net als de huiskat is deze wilde kat dan ook nergens zeldzaam of bedreigd.

De kat is eigenlijk nergens waar hij voorkomt de grootste vleeseter en moet dus op zijn of haar hoede zijn. Daarnaast is de potentiële prooi ook op zijn hoede. Dieren die dat niet zijn, worden immers opgegeten en planten zich niet meer voort. Daarom houdt de kat ervan een plekje te hebben waar hij zich verdekt op kan stellen, liefst wel met wat overzicht. Katten houden zich ook in de natuur rustig; ze verbergen zich en hopen dat er iets eetbaars langskomt. Je maakt een kat daarom meestal niet heel blij met een middagwandeling.

Honden stammen af van de wolf. Wolven jagen door net zo lang achter de prooi aan te rennen tot die het niet meer volhoudt. Achter de leider aanhobbelen is dan ook een belangrijke gedragsbehoefte voor honden en daarom gaan we ook met ze wandelen. Na het wandelen hebben die van mij graag de brok-

Copyright foto

jes en daarna gaan ze doen waar veel vleeseters het best in zijn: energie sparen oftewel slapen. Liefst op een zacht beschut plekje, maar de bank is ook zeker goedgekeurd. Door de honden dan. In de natuur is het verstandig om zo veel mogelijk van de prooi nuttig te gebruiken. Dat betekent dat het voor honden nuttig is om ergens op te kauwen. In de natuur kauwen ze op botten of huid om daar ook nog het laatste voedsel uit te halen, maar in huis eigenlijk op alles wat daarvoor geschikt is, of dat nu de bedoeling is of niet. Een groot deel van de inspanning bij het opvoeden van een huishond is er daarom ook op gericht om hem bij te brengen waarop wel, maar vooral waarop zeker niet gekauwd mag worden. Hondenspeeltjes mogen, de postbode zeker niet. Inbrekers zijn een beetje een twijfelgeval. Op zich niet heel streng verboden, maar een hond die op inbrekers kauwt zou dat ook kunnen doen op wel gewenste bezoekers zoals de postbode en dat mag dan weer helemaal niet. De meeste hondeneigenaren houden het erop dat er niet op mensen gekauwd mag worden. Maar gelukkig blijft er voor de hond nog voldoende over waar al dan niet legaal op gekauwd kan worden. In de categorie 'mag niet' leveren leren schoenen met die heerlijke geur van de baas naar mijn ervaring de meeste problemen op.

HUISVESTING

Bij deze dieren die met ons in dezelfde ruimte leven zit het met de afmetingen van het verblijf (denk aan die open deuren) en de afwisseling en voorzieningen meestal wel goed. Daarnaast zijn er in de winkel grote hoeveelheden verrijkmateriaal beschikbaar. Meer risico lopen dieren in speciale verblijven, zoals vissen, kleine zoogdieren, vogels en herpeten. Deze dieren krijgen een eigen plek in huis, maar dat betekent dat we aandacht moeten besteden aan de kwaliteit van die woning en de voorzieningen. Natuurlijk biedt die eigen woning ons de mogelijkheid om die volledig aan het dier aan te passen (denk aan temperatuur, vochtigheidsgraad en inrichting). Helaas gaat het met de inrichting nog vaak mis. Te vaak zie je bijvoorbeeld een konijn in een kooi of hok (vaak te klein), met wat stro op de bodem, een voerbakje en een drinkflesje. Zelfs in een groot verblijf is dat geen plek waar een konijn zich kan vermaken. Toch zijn er ruim voldoende konijnspeeltjes en binnenhokjes op de markt, maar op de een of andere manier lijken we te vergeten dat ook konijnen daar behoefte aan hebben.

Copyright foto

RUIMTE EN INRICHTING

Nog even over de grootte van de verblijven: als wij in ons huis een huis plaatsen voor een dier, gaat dat zichtbaar ten koste van onze eigen ruimte. Daarnaast kosten huizen geld en zijn grote huizen over het algemeen duurder dan kleine. In de praktijk kiest de klant vaak voor een behuizing die aan de kleine kant is. Iets waar je als deskundige en adviseur ook op kunt wijzen. Zeker voor konijnen en hamsters zijn er tegenwoordig uitstekende koppelbare verblijven in de handel waarmee twijfelaars in ieder geval de mogelijkheid krijgen om later nog iets groter te gaan. Voor de grootte van verblijven kun je als winkelier trouwens heel goed aansluiten bij eisen die het LICG stelt aan huisvesting. Voor in de winkel zijn dat soort verblijven niet echt noodzakelijk, omdat het om het tijdelijk houden van meestal jonge dieren gaat. Maar als je de ruimte hebt, is het zeker aan te raden om een voorbeeldverblijf in de winkel te maken. Immers, niets is zo stimulerend voor de klant als een goed voorbeeld.

Een punt dat vooral bij zoogdieren en vogels vaak vergeten wordt, is UV-verlichting, met name UVA en UVB (UVC is ronduit schadelijk en moet je niet geven). UVA is een lichtkleur die wij mensen niet kunnen zien, maar veel vogels en herpeten wel.

VERRIJKING

Ook wat verrijking betreft, is het belangrijk om het goede voorbeeld te geven en in ieder geval ook spullen op voorraad te hebben. Bedenk dat verrijking regelmatig vervangen moet worden om interessant te blijven voor het dier. Zorg ervoor dat je dat ook kunt bieden. Voor elke diergroep zijn er talloze verrijkingsopties. Hier volgen er een paar.

Verrijking voor kromsnavels

De beste verrijking voor kromsnavels is uiteraard een soortgenoot. Kromsnavels zijn zeer sociale vogels die, als ze alleen worden gehouden, heel veel tijd en aandacht van hun verzorger vragen – zoveel zelfs, dat dit eigenlijk niet is aan te raden.



Drs. **Gerrit Hofstra** is adjunct-secretaris wet- en regelgeving levende dieren en planten bij Dibevo, heeft een zetel in de Raad voor Dierenangelegenheden (RDA) en is lid van de commissie van deskundigen van het Dierbaar-keurmerk.

Met zijn wetenschappelijke achtergrond en zijn parate kennis over dieren en wet- en regelgeving is hij de man bij uitstek om Dibevo-leden bij te staan met import- en exportvragen en Dibevo te vertegenwoordigen in Den Haag en Brussel.

Helaas zien we nog steeds veel handopfokdieren (toegestaan alleen als het noodzakelijk is voor het overleven van het dier) die sociaal volledig gefixeerd zijn op mensen. Bij deze dieren is het samen plaatsen niet altijd mogelijk. Een andere goede verrijking voor deze groep zijn knaagstokken. Deze mogen eigenlijk nooit in het verblijf ontbreken. Een verrijking waar nog veel te weinig gebruik van gemaakt wordt, zijn voerpuzzels. Kromsnavels zijn zeer intelligente vogels die met hun poten en hun bek ook uitstekend in staat zijn tot het manipuleren van items. In de natuur zijn ze veel tijd kwijt met het vinden van voedsel en ook bij de mens doen ze dat erg graag. Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht blijkt zelfs dat ze liever hun voedsel krijgen via een voerpuzzel dan gewoon in het bakje.

Verrijking voor vogels

Voor vogels is inrichting belangrijk: denk aan nestkastjes (seizoensgebonden voor bepaalde soorten), meerdere zitstokjes en materiaal waarmee ze kunnen manipuleren. Veel vogels zijn prooidieren en vinden het prettig om zich verdekt op te stellen. De meeste vogels zitten liever hoger in een kamer dan lager. Ook voerverrijking is belangrijk; het is onnatuurlijk om al het voer in één keer kant-en-klaar in een bakje aan te bieden. Vogels werken liever een beetje voor hun voer, bijvoorbeeld door trossier of grasaren met zaden.

Verrijking voor herpeten

Bij herpeten draait verrijking vooral om schuilplaatsen, zichtbarrières, klimmogelijkheden en keuze in temperatuur en vochtigheid. Zorg dat dieren zich kunnen terugtrekken uit het zicht van de voorruit. Levend voer waarop gejaagd moet worden, zal zeker activeren, maar is bij het voeren van gewervelde dieren vanwege dierenwelzijn van het prooidier niet wenselijk. Bij insecten zien we wat dat betreft minder problemen, maar wellicht is dat onterecht.

Verrijking voor kleine knagers

Het mooiste voorbeeld van verrijking voor kleine knagers is natuurlijk hamsterscaping, dat ook prima gebruikt kan worden voor andere kleine knagers zoals muizen en ratten. Qua voerverrijking is er ook veel mogelijk, zoals knaagmateriaal. Let wel op dat veel van deze dieren graag een voedselvoorraadje aanleggen voor slechtere dagen, die bij een goede verzorging natuurlijk nooit komen. De kwaliteit van het zelf opgeslagen voer kan daarbij nogal teruglopen, zeker een punt van aandacht.

VERRIJKING ALS KANS

Kortom, er is nog veel te winnen met verrijking. Dit onderwerp biedt jou als specialist de kans om klanten te informeren en te enthousiasmeren – goed voor de dieren, en ook goed voor jouw zaak! ←